

NAPREJ

Glasiló Socialistične stranke Jugoslavije.

Pokrajinski strankin zbor v Celju.

(Dalje.)

Nato dobi besedo sođr. Melhior Čobal (Zagorje): Ko sem poslušal poročevalca, sem videl da se je bavil samo s stvarmi, s katerimi smo se bavili celo leto v tisku ali pa na sestankih. Tako praznega poročila, kakor smo ga dobili letos, nismo dobili še nikdar. Tisti, ki morajo na strankinem zboru podati poročilo, bi nam lahko povedali tudi kaj drugega, razven tega kar smo že čitali in pa razven nekaj osebnih napadov ali pa napadov na organizacije. Če bi vsi Mariborčani vedeli, da delajo napačno, bi tega gotovo ne delali. Pokrajinski odbor je komaj čakal, kdaj bo prišel kdo, ki ne bo na vsako njegovo delo rekel »amen«.

Ko je začela izhajati »Zarja«, smo rekli, da ne odobravamo tega separatizma in obsodili smo tudi nje sodelovanje z meščanskimi strankami.

Glede reda bodisi v finančnem ali načelnem vprašanju ne morem ničesar kritizirati. Imate povsem dobrega teoretika, ki pa je tako slab organizator, da se njegove teorije nikdar ne uveljavijo. Na neki konferenci v Celju se je sklenilo sklicati v Zagorju shod zoper tamošnjo organizacijo, ki je za stranko mnogo storila in pa zoper mojo osebo. Bernot je rekel na kolodvoru nekemu mojemu prijatelju, za katerega pa Bernot ni vedel, da je moj prijatelj: »Danes pridemo zato, da Čobala politično ubijemo.« Sedanje delo je bilo taktično jako slabo. Bodisi v časopisju, na sestankih ali shodih se je taktično toliko grešilo, da je pokrajinski odbor pokazal, da naj se samo ubija. Taktično naj se nastopa tako, da bo stranka pridobivala, ne pa odbijala. Pokazalo se je že, da so organizacije padle, nekatere pa so sploh ugasnile. Če hočete imeti dobro socialistično stranko, potem morate danes prelomiti s to taktiko, ker bomo sicer postali »klošter«, iz katerega bomo pljuvali.

Ravnatelj bolniške blagajne nadalje tudi ni prepovedal nameščencem proslave 1. maja. Tega ni napravil Kocmur, temveč nekdo drugi. In če bi on sklical nameščence 1. maja, potem bi gotovo rekel, kdor pride, pride, kdor ne, pa ne. Ali res nimamo drugega opravila, kakor da vedno premlevamo in poudarjamo eno in isto.

Kako bodo izgledale strokovne in pa konsumne organizacije, če boste neprestano pol leta pisali o tem. Jaz se ne bom nikdar upiral sklepom zbora. Četudi sem ostal v manjšini, sklepom sem se vselej podvrget. Meni se je očital vsak izraz, ki sem ga rekel lansko leto na zboru. Človek mora molčati, če noče, da ga potem valjajo do časopisju.

Moja kritika je dobrohotna. Če ste pa mnenja, da je to prav, kar sta rekla

Umek in Bernot, potem smo si napravili okoli sebe kitajski zid in ne bomo dobili taktike, ki bo pridobivala. Omenim naj samo taktiko naših zaupnikov, ki so danes komunisti in taktiko ministerializma leta 1918. Stranko je razbil taktični sklep, ki je dal komunistom možnost, da so jo razbili.

Strankim zbor naj nad vsem, kar se je letos zgodilo, spusti plašč. Začnimo pa z novim delom, in skušajmo pridobiti Mariborčane. Tudi na Koroškem hočejo posameznike ubiti. Tudi tam se je delala nepoštena politika. Zadnje mezdno gibanje rudariev je vodil tam poleg tajnika rudarjev tudi član pokr. odbora. Na teh sestankih se je jako grdo govorilo o meni. Namigavalo se je, češ, da je bila kovinarska stavka v Celju izdana in če ni bil morda pri tem zraven tudi Čobal. Kdor more kaj očitati, naj očita tam, kjer se grešnik tudi lahko zagovarja. Skušajmo torej pridobiti, kar je zdravega in vzrismo sedanjo taktiko.

V Zagorju smo imeli začetkom leta mnogo več članov. Med letom pa jih je mnogo odpadlo.

Tudi glede komunistov se ne strinjam z vašo taktiko. Kdor me dolži zveze s komunisti, me mora poznati iz leta 1918. in 1919.

Maso moramo dobiti, dobili pa to boste, ko bo dobra taktika.

Sodrug Ivan Krušič (Trbovlje): Vprašanje, katero je narezal sođr. Uratnik, je treba razčistiti. Sodrug Uratnik je morda pozabil, da se je vršila v Celju konferenca, na katero so prišli Mariborčani s predlogom, da naj se ustanovita dve oblasti. S tem so hoteli onemogočiti pokrajinsko organizacijo. Na drugi konferenci so zopet Mariborčani postavili vse svoje govornike zoper pokrajinsko organizacijo. Sodrug Uratnik je trdil, da se ne pokoravamo glavnemu odboru. Na skupni konferenci v Celju so zastopniki glavnega odbora in pokrajinskega odbora sklenili, da se brez kongresa ne sme ustanoviti mariborska oblastna organizacija in celiski okrožni zbor je še prej soglasno sklenil, naj se ne začne izdajati poseben list. Mi nimamo formalnih socialistov. Šli bomo v Maribor in tam bomo organizirali.

Kar se tiče obrekovanj, ki jih je omenil sođr. Čobal, bomo o teh govorili na unijskem zboru, ne pa tukaj.

Vsi pošteni komunisti bodo prišli nazaj v stranko, ker so šli iz stranke radi tistih, ki jih danes ni več v stranki.

Sodrug, ki danes kritizirajo, niso delali, kajti če bi delali, bi bilo današnje poročilo drugačno. To je glavna krivda.

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Cek. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Gospodarske organizacije stranke niso podpirale, česar tudi nočemo. Dolžnost njih pa bi bila, da bi inserirale v listu. Danes mora naš list prinašati kapitalistične in bančne inserate, ki bi na tak način odpadli.

(Predsednik prekine zborovanje po 12. uri in ob pol 14. popoldne otvori).

Sođr. Fran Rinaldo (Trbovlje): Tajniško poročilo je res pomanjkljivo, vendar pa ga je treba upoštevati. Tudi lista pri teh sredstvih in razmerah ni bilo mogoče povsem dobro urejevati.

Mariborčani so zapustili neko konferenco v Celju (skupno konferenco glavnega in pokrajinskega odbora 29. junija 1922) radi par trdih prenenjenih besed sođruga Bernota, radi česar pa ne bi bilo treba razcepa.

Strinjam se s tem, da se pusti Mariborčanom eno mesto v pokrajinskem odboru. Z mariborsko organizacijo se lahko še sporazumemo, z »Zarjani« pa na noben način.

Sođr. Alojzij Leskošek (Celje): Kakor vidim, se skuša zopet mlatiti prazno slamo. Delegat z Ježice protestira v svoji resoluciji zoper krivice, ki se gode starim sodrugom. Jaz pa mislim, da bi se vsak sodrug sam lahko pritožil zoper krivico, ki se mu je zgodila. Sodrug Uratnik pa se čudim, da tako lahko pozabi lopovščine, ki so jih napravili nekateri stari sodrugi.

Dne 29. junija 1922 smo imeli v Celju konferenco, na kateri naj bi se rešil mariborski in ljubljanski spor. Sodrug, ki so takrat povzeli in dali še mesec dni odloga, edinole sodrug tajnik je glasoval proti temu sklepu. Glavni odbor pa sklepa ni izvršil, ni ukrenil ničesar, ko je mesec minil. Če generali ne izvršujejo sklepov, kako naj bi se potem ne cepile delavske vrste!

Govor sođr. Čobala je bil individualističen. Inficiran je od Zarjanov. Sodrug Čobal je trdil, da se 1. maja nobenemu uslužbencu bolniške blagajne ni zgodila krivica. A vendar imamo sodruga, ki je šel namesto v Ljubljano na 1. majski shod kot govornik, zato pa danes ni definitivno nastavljen.

Varovati moramo načelnost in razredni boj. »Naprej« je bil dober in treba je, da se predlog pokrajinskega odbora sprejme.

Sođr. Jurij Jeram (Jesenice): Predvsem apeliram na kongres, naj se referat »agrarna reforma« ne vzame z dnevnega reda, kakor se je lani. Glede taktike dela se v splošnem strinjamo. Kar pa se tiče predbacivani, ki so danes padla, pa rečem, da je to, kar je povedal sođr. Čobal, jako nestvaren material, sođr. Uratnik pa bo moral bolj odpreti oči.

Odobravamo tudi delo pokrajinskega odbora, »Naprej« naj se izogiba sovraž-

ntkov. Potreba je izogibati se osebnih napadov, če pa prihajajo od nasprotnikov, pa naj bodo klofute krepke, a kratke. Mi, ki se nahajamo v komunistično zastrupljenih krajih, gledamo na delo, ki se je v preteklem letu napravilo, vse drugače! Če bi se na lanskem kongresu ne postavila tako ostro začrtana pot, nas danes ne bi bilo toliko in bilo bi še mnogo slabše.

Delegati lahko izpremenite te taktične smernice, toda povem vam, da se v masah ne dajo več izpremeniti, preglodoko so že vkoreninjene.

Zdi se mi, da osebnosti ne morejo izginiti. Če imamo idejni boj z osebami, ga je treba pač bojevati, v tem slučaju to ni samo osebni boj. (Dalje prih.)

Pazi na svoje misli!

Državotvorci so že od nekdaj imeli patent za preganjanje vseh, ki ne mislijo tako kakor oni. Toda vselej so vsaj poskušali »protidržavno« misljenje tudi dokazati s kakimi dejanskimi dokazi, nikdar ni zadoščal sam sum, da kdo »protidržavno« misli. Odkar pa imamo slavnoznan zakon o zaščiti države, je dovolj vsak sum, vsaka slutnja! Če ti je kdo neprijeten, pojdi k policiji in reci, da ga imaš na sumu, da je komunističnega mišljenja ali da je vsaj pred leti kdaj komunistično mislil, ali pa vsaj, da je mislil govoriti s kakim komunistom o vremenu in drugih »državotvornih« zadevah. Policija ima — menda — dolžnost, da začne preiskavo ki bo rešena, če ne prej, pa vsaj o svetem Nikoli do takrat se pa komunizma osumljeni nasprotnik še ganiti ne bo smel.

Če ima država kaj proti posameznim činom in nameravanim činom kakke stranke ali struje, ima zadosten aparat, da te čine in nameravane čine dokaže in po svoje zabrani. Nikdar bi si pa ne mogli misliti, da bo z B. B. prišlo tako daleč, da bo tudi misel prekleta, tista misel, ki je nihče ne more niti videti, niti čutiti, niti slutiti, ki bi se je niti ubraniti ne mogli, če bi tudi hoteli. Posebno če gre za misel, ki se tiče take zadeve, kakor je komunizem. Med komunizmom in komunizmom je velika razlika, to vedo tudi razne vlade in zato je bil križan Kristus ter izpuščen Baraba, ki sta bila oba komunisti vsak po svoje.

Da bi te strašne razlike ne bilo več, zato je socializem postavil točne meje: Da ima vsa družba skupno odločati po Kristusovih načelih enakosti in bratstva, to je prav tako potrebno, kakor je potrebno onemogočiti razna dejanja, kakršna je izvršil Baraba. Zato je treba družbo organizirati, tako organizirati, da ne bo nikomur mogoče goljufati ne v velikem, ne v majem. Ljudem, ki to delajo in zato trpe, ne da bi jim mogel kdo očitati kako napačno dejanje, niti majhno ne, niti glede terorizma in nasilja, niti glede govorjenja in hujskanja, takim ljudem se pri B. B. vzame njih državljanska pravica! Seveda brez pomoči Slovencev bi to niti na Balkanu ne bilo mogoče! Kako dolgo bomo Slovenci še hlapčevski narod?

Član pokrajinskega odbora Socialistične stranke Jugoslavije, ki je ves čas, tudi ob času komunističnega razbijanja socialistične stranke, neomajno stal v naših vrstah, sodr. Vinko Eisinger v Slov. gradu, je prejel odlok, ki smo ga včeraj objavili. »Ker je bil obsojen radi komunističnega gibanja«, zato nima volilne pravice. Obsojen je bil pa le radi stavke! Ljubljanski veletržec pa, ki je bil obsojen za-

radi donarejanja živih iz dobičkaželjenosti, ta ima volilno pravico in nihče mu je ne misli vzeti. Kristus so obesili zaradi komunizma. Barabo so izpustili zaradi komunizma.

Seveda se je sodrug Eisinger takoj pritožil. Videli bomo, kako daleč segajo trije B. Pa tudi če njemu ne bodo mogli vzeti volilne pravice, koliko krivice je že v tem, da to poskušajo! V sedanjih težkih časih marsikdo sploh nima časa, drugi pa zaradi prevelike zaposlenosti niti primerne znanja nima, da bi se za svoje pravice pobrigali! Koliko volilcem bodo na ta način vzeli njih kroglico, s katero oddajo pri volitvah iz rok svojo največjo pravico, svojo največjo moč, svojo edino moč. Edinole potom dobrih organizacij se da ta izguba nadomestiti. Zato vsi, ki čutite krivico storjeno sodr. Eisingerju, ne stojte ob strani, ne čakajte, da drugi za vas delajo, vstopite tudi vi v organizacije, če ne vam ne bodo vzeli samo volilne pravice, temveč tudi trdo prisluženi kruh.

Proletarec si je na zapuščenem svetu navozil s samokolnico nekaj prsti in cestnega blata, posejal je to proletarsko mlivico, plel in zalival vse leto s svojim znojem, končno požel borni sad svojega truda, ga omlatil brez cepca v svoji sobici, zmel v mlinu za drago mlevnino, potem pa si skuhal žgance. Takrat pa vstopi gospodar tistega zapuščenega sveta in policaj z njim. »To je tisti komunist,« pravi gospodar, policaji odvedejo proletarca v zapor, gospodar pa je na dražbi prodal žgance, ker mu niso dišali.

Tako se godi dan na dan. Tudi v tvojem poklicu, čeprav se ti niti ne sanja ne, da kuhaš žgance za tiste, ki jim niti ne diše. Šele v organizaciji boš razumel, kakšen komunist si ti, kakšen komunist je bil Kristus in kakšen komunist Baraba.

PRIPRAVE ZA MEDNARODNO SOCIALISTIČNO KONFERENCO.

Voina je razdrila socialistično internacionalo in na njeno mesto so stopile deloma skupine nekaterih socialističnih strank, deloma celo popolnoma osamljene stranke. Ta razcepljenost ima seveda mnogo slabih posledic in je za proletariat nevarna. Vse to je proletariat spoznal, posebno danes, ko je prešel z napada v obrambo in je kapitalistična reakcija vedno hujša.

Zadnja vojna leta so socialistične stranke tudi organizatorično in taktično silno ločila. Danes pa, ko je zmagal fašizem v Italiji, zmaguje na Ogrskem, postaja vedno močnejši v Nemčiji in vedno predrznejši tudi v Jugoslaviji, danes je spoznanje jasno, da je potrebna proletariatu prava enotna fronta. Da s komunisti v enotni fronti ni nič, dokazuje najbolj dejstvo, da so popolnoma odvisni od Moskve. In na Ruskem so komunisti preganjali socialiste, moskovski delegati, predvsem znani Radek, so razbili internacionalno konferenco v maju 1922 v Berlinu, pri nas pa so dokazali še posebej, kako razumejo enotno fronto. Socialistične stranke so torej same začele zedinjevalno akcijo.

5. in 6. t. m. je imel v Kölnu seje pripravljalni odbor za mednarodni socialistični kongres, ki se bo vršil 21. maja t. l. v Hamburgu. V pripravljalnem odboru so od londonske eksekutive: Shaw (Angleška), Stauning (Danska), Vandervelde (Belgija), Wels (Nemčija); od dunajske eksekutive: Abramovič (Rusija), Adler (Avstrija), Crispian (Nemčija), Wallhead (Anglija), član je tudi Henderson (An-

glija), ki se pa konference v Kölnu ni udeležil.

Odbor je sestavil proglas na vse socialistične stranke, ki vsebuje tudi pogoje za udeležbo in začasni dnevni red kongresa. Predloge za posamezne točke dnevnega reda bo določila in objavila posebna konferenca, ki se bo vršila 17. marca v Kölnu. Že na konferenci dne 5. in 6. t. m. je bilo sklenjeno predlagati kongresu v Hamburgu sledeče določbe za pravilnik:

»Socialistična internacionala je živo dejstvo samo toliko, kolikor so njeni sklepi obvezni za vse njene dele. Vsak sklep internacionalne pomeni torej prostovoljno omejitve samouprave priključenih strank. Pri vseh mednarodnih sporih mora priznati vsaka stranka internacionalo kot vrhovno strankino instanco.«

Socialistične ženske organizacije v Avstriji in Belgiji kakor tudi socialistične mladinske organizacije so naznanile organizacijskemu odboru, da želijo zborovati sočasno s kongresom tudi v Hamburgu, svoje konference da bodo organizirale same.

Politične vesti.

+ V Belgradu so se vršile v četrtek važne konference. Najprej so konferirali diplomati gg. Ninčić, Nešić in Gavrilović, popoldne se je vršila konferenca ministrov, na kateri je zunanji minister Ninčić naglašal, da se Madžarska in Bolgarija očitno pripravljata na vojno, ter da gotovi elementi v albanski nevtralni conl pripravljajo napade proti nam. Sklepi konference so tajni.

+ Rumunska vlada poroča uradno, da sta vpadla dva oddelka oboroženih madžarskih fašistov na rumunsko ozemlje v smeri proti Aradu v Banatu. Rumunske čete so se postavile v bran in vrgle Ogre čez mejo nazaj.

+ V Traciji so Grki začeli s prodiranjem. Grški general Plastiros je zasedel s svojimi četami Karagač in Odrin ter namerava prodirati še dalje proti Carigradu. Francoski poslanik v Atenah je proti prodiranju grških čet energično protestiral. Dobil je odgovor, da so ukrepi grške vlade povsem miroljubni. — kakor zasedba nemških mest po Francozih. Doživeli bomo morda še celo miroljubne vojne. — Bivši grški kralj Konstantin je umrl 11. t. m. v Palermu na Siciliji, kjer je živel kot izgnanec.

+ Francoske in belgijske čete so zasedle 11. t. m. sledeča mesta: Essen, Bruckhausen, Gelsenkirchen, Werden in Ratingen — vsa v ruhrski kotlini. (V Es-senu se nahajajo velikanske Kruppove tovarne). Francoski vojaški poveljnik, general Henry, je proglasil nad zasedenimi mesti obsedno stanje: delavstvu je zajamčilo 8-urni delavnik. — Nemška vlada je radi zasedbe ruhrske kotline izdala proklamacijo, v kateri poziva državljane, naj ostanejo mirni. Berlinsko časopisje pa poziva delavstvo zasedenega ozemlja na skrajno pasivno rezistenco.

+ Razpad velike antante prorokujejo. Angleški ministrski predsednik bo stavil vladi sledeča vprašanja: 1. ali naj se protestira proti akciji Francije? 2. ali naj Anglija pusti svoje čete še nadalje v Porenju? 3. ali naj ostane Anglija še nadalje zastopana v reparacijski komisiji, poslaniški konferenci in drugih medzavezniških zastopstvih? Če bo dobil Bonar Law zanikalen odgovor, bo Angleška prekinila stike s Francosko.

Dnevne vesti.

Izjava. Podpisani izjavljam, da preklicujem svojo kandidaturo kot namestnik 3. delegata V. kategorije v upravni svet Pokoiminskega zavoda »Združenih zasebnih nameščencev«, in sicer iz razloga, ker so na listi kandidati, ki niso člani razrednih organizacij. — Ljubljana, dne 11. januarja 1923. — Joža Golmajer, tajnik Osr. društva kovinarjev v Ljubljani.

G. Adolf Ribnikar, načelnik oddelka za socialno politiko pri pokr. upravi za Slovenijo, je po poročilu »Jutra« premeščen kot šef istega oddelka k pokr. upravi v Zagreb. Na njegovo mesto v Ljubljani je imenovan dr. France Goršič.

Vse prošnje za izseljeniške potne liste je treba odslej odpošiljati potom pristojnih upravnih oblasti na Generalni izseljeniški komisariat v Zagrebu. Kamenita ulica 15. Prošnje bodo rešene po vrsti kakor bodo dospele.

Zdravstveni odsek za Slovenijo razpisuje sledeča mesta: 1. službo ravnatelja državnih dobroteljskih zavodov v Ljubljani; 2. službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje št. III; 3. isto za Kranjsko goro; 4. službo dispanzerske sestre, ki bo zaposlena v dispanzeru za matere in deco v Ljubljani, obenem bo služila za higiensko propagando kot potujoča učiteljica. — Podrobnosti so naznanjene v »Uradnem listu«, zvedo se lahko tudi pri zdravstvenem odseku v Ljubljani vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Pobožni fašisti. Odkar so fašisti zmagali, delajo tako, kakor vsak nasilnež, čim se polasti oblasti: pri katoliški cerkvi iščejo pomoči in zaslombe. Najprej so zapovedali, da mora imeti vsaka šola po učnih sobah križ in kako sveto podobo. Zdaj so začeli cerkev obdelavati z darili: kadar denar v mošnjčku zveni — duša iz vic v nebesa zleti. — Veliko in dragoceno knjižnico Chigi, ki je državna last, bo podaril Mussolini papežu. Prešla je državno last takrat, ko je bil monsignor Ratti, sedanji papež, prefekt vaticanske knjižnice. Biblioteka Chigi mu je znana, ker jo je spoznal kot vaticanski knjižničar in jo je hotel že takrat kupiti, pa ni bilo denarja. Mussolini se je odločil za to darilo najbrže prav »slučajno.«

Delavci! kupite čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozna & Ko., Tržič, ki so najboljši in najcenejši in ker s tem pomagata k zaslužku lastnih sodrugov. Glavna zaloga na drobno in debelo, Ljubljana, Breg 20.

Ljubljana.

Tretja delavska predstava v ljubljanskem dramskem gledališču »Svatba Krečinskega« bo v soboto, 13. t. m. ob 8. zvečer. Vstopnice se dobe v predprodaži v tajištvu »Svobode«, Židovska ulica 1. I. nadstropje (nad drogerijo Ant. Kanc) in v strokovni komisiji, Selenburgova ulica 6. II. nadstropje. Delavstvo opozarjamo, da si pravočasno preskrbi vstopnice, ki so po polovični ceni.

Celje.

Shod stanovanjskih najemnikov se je vršil 5. t. m. v hotelu »Union«. Shod je bil lako zanimiv. Ljudstvo je enodušno odklonilo pretirane zahteve hišnih posestnikov. Predsedoval je soodr. Koren. Govorili so: prof. Reich (JDS), ss. Bernot iz Ljubljane in strokovni tajnik Leskošek, ki je izročil v znak solidarnosti hišnim na-

jemnikom izjavo strokovnih organizacij. Neki demokrat je protestiral, da bi se dala izjava na glasovanje, pa je ostal z enim pomagачem na cedilu.

Izpred sodišča. 9. t. m. se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem Edo Mlinar, ki je bil obtožen radi goljufije. Ugotovljeni poneverjeni znesek znaša 5590.86 dinarjev. Mlinar je vsa vprašanja zanikal in je skušal zakriti svoje dejanje na ta način, da se je delal blaznega. Dobil je 6 mesecev ječe; proti kazni je vložil ničnostno pritožbo.

Sodrug, ki hrepene po izobrazbi, pozor! — V soboto zvečer, dne 13. t. m. bo pričel učni tečaj mednarodnega jezika »Esperanto«. Kdor se še ni vpisal v ta tečaj in se želi seznaniti z mednarodnim jezikom, naj se zgleda v soboto zvečer ob osmih v delavskem tajištvu, Vodnikova ul. 3. Pouk se bo pričel isti večer ob 8.30. Kje se bo tečaj vršil, boste zvedeli v tajištvu. — Čebular.

Iz stranke.

Seja odbora ljubljanske politične organizacije SSJ se bo vršila v soboto, dne 13. t. m. ob 8. (20.) v upravništvu »Napreja«. — Predsednik.

Vsem zaupnikom! Kakor je življenje trdo za proletarskega posameznika, tako in še hujše je za proletarsko stranko. Kakor razumemo, da težko živiš, tako je treba, da tudi ti razumeš, da stranka težko izhaja. Nikakor torej ni prav, če ji kaj dolguješ. Stori svojo dolžnost vselej redno, ne daj se prositi za tisto, kar veš, da moraš dati. Dvakrat da, kdor hitro da, samo polovico pa da tisti, ki da prepozno.

Kdor še nima »Socialističnega kolektarja«, naj ga naroči takoj. Stane lepo in trdno v platno vezan s a m o 12 Din. — Vsebuje pa poučne in praktične stvari. Naroča se pri Pokrajinskem tajištvu SSJ v Ljubljani, poštni predal 168 — osebno v Frančškanski ulici 6, I. nadstr. Zaupniki noskrbite, da bo kmalu razprodan.

Iz strok. gibanja.

Pozor, čevljarski pomočniki! Odbor ljubljanske podružnice čevljarskih pomočnikov sklicuje za nedeljo, dne 14. t. m. svoj redni mesečni shod. Shod se bo vršil točno ob pol 10. dopoldne v restavraciji pri »Zlatorogu«, Gosposka ulica 3. Vabimo vse zavedne sodruge čevljarje iz Ljubljane in okolice, da se shoda točno in polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

Seja podružnega odbora kovinarjev v Celju se bo vršila v nedeljo, 14. t. m. ob 16. uri. Polnoštevilna udeležba odborov kakor tudi preglednikov je dolžnost. — Tajištvu O. D. K.

Shod podružnice kemičnih delavcev v Majšpergu se je vršil dne 7. t. m. Na shodu, ki je bil zelo dobro obiskan, je poročal soodr. Rejc o pomenu strokovne organizacije in o dolžnostih delavstva. Delavci tvrdke Geharduis v Majšpergu štrajkaajo, oziroma približno 70 delavcev je izprtilih radi zahteve po 8-urniku. Vodstvo tovarne je hotelo uvesti v tovarni samo akordno delo, ki ga je delavstvo odklonilo. V Ptuju je ravnateljstvo izjavilo, da so delavci prostovoljno prenehali delati, in to da je uspeh nekaterih huiškačev, kar ni resnica. Osrednje društvo kemičnih delavcev je dne 9. t. m. radi izprtilja delavcev v Majšpergu interveniralo pri obrtnem nadzorništvu v Mariboru. Zahtevalo je, naj inšpekcija dela zadevo preišče in da podjetju ukaz, da mora takoj pričeti z delom, in sicer 8 ur na dan, ka-

kor predpisuje zakon o zaščiti delavstva. Podružnica kemičnih delavcev v Majšpergu je šele v razvoju, podjetnik pa jo hoče ubiti, kar ne pojde. Opominjamo pri tej priliki vse sodruge in sodružice, da ščitijo vselej in povsod komaj priborjeni osemurnik.

Gospodarstvo.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 96.50 Din, 1 češka krona 2.88 Din, 1 francoski frank 6.80 Din, 1 švicarski frank 18 Din, 1 lira 4.84 Din, 100 avstrijskih kron 14 par, 100 nemških mark 97 par. V Curihu velja 100 naših dinarjev 5.30 švicarskih frankov.

Ministrstvo za socialno politiko je podaljšalo za področje pokrajinske uprave v Ljubljani rok za prijave škode, ki so jo pretrpeli naši državljani v vojnem času na ozemlju, katero je po rapalski pogodbi pripadlo Italiji, kakor tudi o škodi, ki je bila povzročena našim državljanom na ozemlju, katero je zasedla Italija, po političnih nasilstvih in izgredih, do 20. januarja 1923. Prijave, ki morajo biti sodno ali po izjavah svojeručno podpisanih prič potrjene in z vsemi dokazilnimi podatki in dokumenti opremljene, je vlagati pri oddelku za socialno politiko pokrajinske uprave v Ljubljani.

= 42 milijonov avstro-ogrskih kron predvojnne vrednosti bo prevzela te dni v Budimpešti komisija, sestavljena od finančnega in ministrstva za socialno politiko. Ta vsota odpade na našo državo kot delež pri likvidaciji poštno hranilnice v Budimpešti.

= Avstrijsko - jugoslovanska železniška konferenca. Pred kratkim so se nahajali na Dunaju delegati jugoslovanske železniške uprave in so se pogajali o pogodbi glede ukinjenja prisilne frankature, zabrane povzvetja in nove ureditve tranzitnega in obmejnega prometa. Pogajanja so potekla zadovoljivo, nadaljevala se bodo v Münchenu, kamor je odpotovala naša delegacija na pogajanja z Nemčijo.

= Uvozno carino na žito bo znižala italijanska vlada. S tem namerava znižati cene živilom. Carina na moko je znižana od 45 na 16 lir. Lani je morala Italija kljub visoki carini uvoziti 28 milijonov q moke.

= Rusija se pripravlja na izvoz žita v inozemstvo? Različni listi prinašajo poročila iz Odese in Novorosijska, da so v tamošnjih pristaniščih začeli mrzlično pripravljati ladje za izvoz žita. Preko Novorosijska bodo odpremili 2 milijona pudov in preko Odese 1 milijon pudov žita za izvoz. (1 pud = 16 kg). Vest je vsekakor zelo čudna, čeprav so poročila o lakoti na Ruskem zadnji čas izostala.

= Borba za petrolej v Ameriki. Tekom meseca novembra je bilo ustanovljenih v Ameriki 57 novih petrolejskih druž. z del. glavnico 61,780,000 dolarjev. V mesecu oktobru pa 77 družb z delniško glavnico 80,932. dolarjev.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Petek, 12. jan. »Lilium«. Red E.
Sobota, 13. jan. »Svatba Krečinskega«. delavska predstava po znižanih cenah. Izven.

Opera:

Petek, 12. jan. »Triptychon«. Red C.
Sobota, 13. jan. »Jenufa«. Red B.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Medtem so tekli tedni, in poročila o nemških grozovitostih, ki so se zdeli vedno verjetnejša, so rasla in rasla. France je bil primoran nekoliko popustiti. Morda je res, toda, kdo mu more dokazati, da so zavezniki kaj boljši? Vse armade so enake! Nekdo je povedal Francetu, kaj je rekel neki glasoviti general o vojni, da je namreč vojna pekel. France se je trdno oprijel te rečenice. Da, tako je! Vojna je pekel! Ali ni tega rekel sam general? Vojna je povratek v divjaštvo; vojna je ponižanje in prokletstvo civilizacije. To je bil zdaj njegov argument in dokaze je imel v dnevnikih poročilih o stašnih činih, ki se vrše na bojiščih in v okupiranih deželah. On se ni zanimal za »civilizirano vojskovanje« in je preziral ljudi, ki so poskušali poboljšati vojno in ki so klepetali, da ubija se lahko tako, ne pa tako, ter da je treba ubijati te ljudi, ne pa onih.

France je našel v socialističnih listih, ki jih je prejemal vsak teden, dovolj materiala za svoje argumente: nabral ga je tudi pri svojih znancih, članih krajevne organizacije in govornikih, ki so prišli od drugod. Govorniki, katere je France poslušal, so bili silno odkritosrčni ljudje. Kadar so govorili o vojni, zločinah, prostituciji, politični korupciji ali kateremkoli drugem zlu, so naglašali, da je treba podreti vso staro, črviavo zgradbo, v kateri so udomačena vsa ta zla, in na njeno mesto postaviti novo, drugačno in boljše stavbo. Izjemoma je kak govornik morda mimogrede priznal majno razliko med kapitalističnimi vladami, ali kadar se je govorilo o praktičnem programu in akciji, tedaj so bile govornikom vse vlade enake — posebno pa v vojnem času!

Socialisti so imeli tehtne vzroke, da so govorili in protestirali proti vojni. Kmalu se je pokazalo, da ne bo lahka reč, obdržati Ameriko zunaj vojne. Ameriški trgi so bili polni blaga, ki so čakali kupca v Evropi. Tukajšnji delavec ni mogel vsega kupiti, ker mu je mezda komaj zadostovala za najpotrebnejše. Ameriški tovarnarji so bili torej odvisni od zunanjih trgov. — Toda kar čez noč so vse glavne trgovske države planile po ameriških trgih, da pokupijo vse, kar morejo, a obenem so zastavile vse svoje sile, da odvrnejo svoje sovražnike od trgov v Ameriki.

V Leesville je prišla govornica, majhno, suho babišče, ki je pa imela oster jezik. Ves položaj je naslikala takole: cesar Viljem bi rad imel ameriški bombaž, toda John Bull (Anglija) pravi: »Ne boš ga imel«. Stric Sam (Amerika) se pa odreže: »Viljem ima pravico kupiti bombaž od mene. Izgubi se s pota, John Bull!« Bull: »Ako pošlješ bombaž Viljemu, pograbit tvojše ladje in jih odvedem v svoje luke.« Stric Sam: »Ne, ne, tega ne smeš storiti.« Ampak John Bull je vzel ladje in kajzer Viljem se je oglasil: »Zakaj pustiš, Sam, da ti John Bull

krade tvoje ladje? Ali si strahopetec, ali pa na skrivnem podpiraš starega lisjaka?« Stric Sam zopet pravi: »John Bull, daj mi vsaj nemško pošto in nemško časopisje.« John Bull: »V tvoji deželi je vse polno nemških vohunov, zato ti ne dam pošte. Nemških časopisov ti tudi ne dam, ker jih je Viljem napolnil z lažmi o meni.« Nato pravi Viljem: »Ako ti John Bull ne pusti pošiljati bombaža in drugih stvari, ki jih potrebujem jaz, zakaj iste stvari pošiljaš njemu? Ako ne prenehaš pošiljati, potopim tvoje ladje.« Stric Sam: »To je proti zakonu.« Viljem: »Kakšnemu zakonu? Ali je to kakšen zakon, če ne velja za Bulla?« Stric Sam: »Na ladjah so Američani.« Viljem: »Ne pusti Američanov na ladje. Drži jih proč toliko časa, dokler ne bo John Bull spoštoval zakona.«

France Kremen je lahko razumel položaj, ko je bil naslikan na ta način. Čim bolj se je vlekla debata mesec za mesecem, tem bolj mu je bilo jasno njegovo stališče. Amerika ne sme pošiljati Angliji bombaža, še manj pa mesa. On se je čutil srečnega, če je jedel meso dvakrat v tednu. Na misel mu je prišlo, da bi bilo meso cenejše, tako da bi ga delavec lahko kupoval dnevno, če bi bilo velemesarjem zabranjeno pošiljati meso iz Amerike. Ampak Francetu ni bilo za meso; od srca rad bi se bil odrekel mesu za vse življenje, ako bi bil dosežen njegov ideal. Ali mu je bilo kaj za čas, denar in energijo, ki jo je že porabil za socializem? Njegovo stališče je bilo: s pošiljanjem ameriških živil in drugega blaga v Evropo se podaljšuje vojna, če pa prenehaš pošiljati te stvari, tedaj se bodo bedaki onkraj morja spametovali. Ta misel je pripravila Kremena, da se je oprijel gesla: »Izstradajmo vojno in nasitimo Ameriko!«

Tretji mesec po izbruhu vojne v Evropi so se pojavile v Leesvillu nemirne govornice. Stari Abel Granitch je sprejel naročilo belgijske vlade in v njegovih tovarnah so se imele izdelovati granatne lupine. Lokalni listi niso objavili o tem niti vrstice, ali vsakdo je trdil, da je dobro poučen o stvari, in čeprav je vsakdo pripovedoval drugačno povest, je bilo splošno mnenje, da nekaj že mora biti res.

Nekega večera je France kakor po navadi prišel z dela in Liza mu je na njegovo veliko začudenje povedala, da je bil pri njih agent hišnega gospodarja, ki je pustil pismeno obvestilo, da mora biti stanovanje izpraznjeno v treh dneh. Stari Granitch je kupil zemljišče in razširili bodo tovarne y tisto smer. France ni mogel verjeti svojim lastnim ušesom, saj je bilo njegovo stanovanje najmanj šest mestnih blokov od najbližje tovarne. Toda bilo je res. Njegovi sosede so mu povedali, da so tudi prejeli enaka obvestila; vsi se morajo seliti iz hiš. Zemljišča s hišami vred so bila prodana in pol tisoča rodbin in otroci, starci, bolniki, bolnimi na smrt in ženami v porodni postelji — si mora v treh dneh poiskati nova stanovanja. (Dalje prih.)

Po svetu.

Socialisti v počastitev umorjenega Narutowicza. Socialisti v Varšavi so na zadnji seji občinskega sveta predlagali, da naj se en trg v Varšavi imenuje po umorjenem predsedniku republike Narutowiczu. Nacionalisti, ki so v večini, so ta predlog odbili.

Žrtve kapitalističnega izkoriščanja. Javna zdravstvena služba Zedinjenih držav poroča, da je bilo leta 1919. v industrijskih obratih ubitih 23.000 delavcev in

3 milijone ranjenih. To so velike žrtve, ki jih zagovorniki današnje družbe ne vidijo. To so velike posledice kapitalističnega proizvodnega sistema in preslabih varnostnih uredb za delavstvo. Samo v New-Yorku je bilo 51.084 nesreč v tovarnah. Število nesreč bi se gotovo zelo skrčilo, če bi bila varnost delavstva bolj zajamčena.

Rus'ja pred obnovo svoje industrije. Ruske ladjedelnice ob Baltičkem morju, ki so se dosedaj pečale le s popravo trgovskih (deloma tudi vojnih) ladij, so za-

čele izdelovati tudi nove ladje. Prav tako opažamo obnovo v vseh panogah ruske industrije. Dovolila je ruska vlada že tudi precejšnjo vsoto v svrhu nabave nekaterih surovin, posebno za nakup bombaža. Največjo pozornost obrača ruska vlada baje na tekstilno in železno industrijo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Blago za prevleko divanov in drugega pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in jute za tapetnike, sedlarje itd.

priporoča trdka

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

Ali ste
jo že pokusili?

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Ustanovljena 1900.

Delniška glavniča in rezervni zakladi cca.

K 150.000.000.

Čekovni račun: št. 10509. Brzjavni naslov: Banka Ljubljana.
Tel. št. 261 in 413.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Obrestuje vloge najugodnejše.

Prodaja srečke razredne loterije.

Podružnice:

Brežice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković,
Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Znižane
cene

pri

A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,
Ljubljana, Mestni trg 19.

Pridobivajte naročnike